

Yttrande från Sveriges Kvinnolobby över Departementsskrivelse: Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser (Ds 2016:32)

Diarienummer Ju2016/06276/L1

Sveriges Kvinnolobby ser positivt på författningsförslaget om att ändra aktiebolagslagen till att innefatta att minst fyrtio procent av styrelseledamöterna i ett aktiemarknadsbolag skall vara av vardera kön. Vi delar utredningens uppfattning om att mansdominansen på de ledande positionerna i näringslivet måste brytas. Jämställdhet i börsbolagens styrelser kan uppfattas som en symbolfråga, men faktum är att bolagsstyrelserna har en stor makt över svenskt näringsliv och den här makten har undanhållits kvinnor i allt för stor utsträckning allt för länge. Dessutom visar forskning från bland annat *Peterson Institute for International Economics* och *Kellogg School of Management at Northwestern University* att bolag med jämn könsfördelning i styrelsen och ledningsgrupp presterar bättre, har starkare innovationskraft och ger bättre avkastning, vilket gynnar alla aktieägare inklusive pensionssparare, samtidigt som företagets tillväxt gynnas.

Vi delar således också uppfattningen om att åtgärder måste vidtas för att påskynda en positiv förändring av könsfördelningen både i styrelser och på andra ledande befattningar i näringslivet. Sveriges Kvinnolobby tillstyrker därmed ändringen i aktiebolagslagen för att uppnå minst 40 % av vardera kön i bolagsstyrelser.

Sveriges Kvinnolobby vill dock synliggöra att den största ojämställdheten i näringslivet finns på ledningsgruppsnivå. Vi efterlyser därför ett mer aktivt arbete för att få företag att öka antalet kvinnor på ledningspositioner och VD-poster.

Några åtgärder som skulle kunna påverka är till exempel tydligare krav på rapportering kring jämställdhetsplaner och uppföljning i årsredovisning eller liknande, samt att börsbolag följer den av Kollegiet för Bolagsstyrning etablerade Bolagskoden om att rapportera avvikelser i årsredovisningen. Det är idag förvånansvärt få bolag som lever upp till kravet att ha en jämställdhetsplan som är utvärderingsbar. En annan åtgärd som skulle få omedelbar effekt är ett skall-krav om viss nivå av jämställdhet vid offentliga upphandlingar. Skattepengar kan då både gå till exempel infrastrukturprojekt och till bättre jämställdhet.

Sveriges Kvinnolobby stödjer förslaget om att styrelsesuppleanter och arbetstagarrepresentanter inte skall omfattas av förändringen av aktiebolagslagen. Suppleanterna bör inte heller ingå i statistik över könsfördelningen i bolagsstyrelser.

Vi stödjer också förslaget om att ett lagkrav på att eftersträva en jämn könsfördelning bör införas gentemot arbetstagarorganisationerna. Sveriges Kvinnolobby poängterar att skyldigheten att samråda bör tydliggöras för att en jämn könsfördelning skall kunna garanteras också bland arbetstagarrepresentanterna.

Sveriges Kvinnolobby delar utredningens uppfattning om att effektiva sanktioner är nödvändiga för att säkerställa att lagens krav efterlevs såväl som för att markera allvaret av att överträda lagen. För att detta skall fungera effektivt är det nödvändigt att sanktionerna anpassas efter bolagets ekonomiska omsättning och vi välkomnar därmed regleringen av sanktionsavgiftens anpassning efter bolagets storlek. Sveriges Kvinnolobby stödjer också förslaget om att bolagets storlek skall avgöras beroende av bolagets börsvärde. På detta sätt kan kännbara sanktioner utfärdas mot såväl större som mindre bolag. Vi skulle också gärna se att det infördes ett krav på att en sådan sanktion redovisades i årsredovisningen, som information för framtida investerare, samarbetspartners eller anställda.

Sveriges Kvinnolobby kräver hårdare krav på jämställdhet också i de kommunalt och landstingsägda bolagen. Dessa bolag bedriver en central verksamhet och det är ytterst skattebetalarna som är ägarna till dessa bolag. Skrivelsen säger "styrelseledamöter i kommunala aktiebolag är inte förtroendevalda i kommunlagens mening. ... kommunalfullmäktige fungerar som en valkorporation och utser styrelsen". På detta sätt motiveras att inte införa krav om jämställdhet i kommunala och landstingsägda bolag. Detta innebär att man lokalt sätter ur spel den politiska maktfördelningen mellan kvinnor och män, och undandrar politiskt ansvar för en jämn könsfördelning i viktiga samhällsfunktioner. Sveriges Kvinnolobby vill hävda att jämställdhet ökar effektiviteten, värdeskapande och innovation i kommunala och landstingsägda bolag, precis på samma sätt som i börsbolag. Vi anser att ingen ny utredning behövs för att jämställdhetskravet ska gälla fullt ut även för kommunala och landstingsägda bolag. Kommunala och landstingsägda bolag har alltför länge kunnat flyga under radarn för jämställdhetsdebatten. Lokalt utgör dessa bolag en väsentlig makt och det är därför viktigt både för jämställdheten och för kvoteringsfrågans legitimitet att dessa bolag kliver in i nutiden.

Sveriges Kvinnolobby vill också framhålla att fler och mer strukturellt inriktade insatser behövs för att nå ett jämställt beslutsfattande och arbetsliv. Individualiserad föräldraförsäkring, rätt till heltid, och uppvärdering av kvinnodominerande branscher och sektorer är viktiga åtgärder som skulle komma fler kvinnor till del. Utöver insatser för att öka kvinnors makt och inflytande i näringslivet krävs ett mer aktivt arbete för att öka jämställdheten i företagens kärnverksamhet.

Stockholm 2016-11-25

Clara Berglund, generalsekreterare Sveriges Kvinnolobby

Sveriges Kvinnolobby
Norr tullsgatan 45

113 45 Stockholm

08-33 52 47

info@sverigeskvinnolobby.se

www.sverigeskvinnolobby.se